

Újraértékelik a gabonára vonatkozó kiviteli korlátozásokat

A vámok bevezetésének kétértelműsége aggasztja a piacot.

Viktor Zubkov tegnap azt mondta, hogy a gabonaexportra elrendelt tilalom feloldásától, ami 2010 nyarán bekövetkezett, Oroszországból kivitt gabona mennyisége 19,5 millió tonnát ért el. Az, hogy az így a kivitt mennyiség közelít az exportot korlátozó vámhoz, 24 millió tonnához (ezt a maximális mennyiséget jelölte a Fehér Ház 2011 októberében), megjegyzés nélkül hagyta Viktor Zubkov. Viszont a szakértők rámutatnak arra, hogy a tavaszi exportszabályok bizonytalansága már az árak emelkedését okozta Dél-Oroszországban, ahol a vámok bevezetését előíró küszöbértéket – 6.500 rubel a 3. osztályú búzára tonnánként – túllépték az árak. Most Viktor Zubkov már 10 naponként tartja nyilván az exportált gabonának tonnait, utoljára az első miniszterelnök-helyettes által rögzített, január 12-ére érvényes gabonaexport 18,6 millió tonnányi volt. Így a tegnapi napra a 13 napos export nagysága 900 ezer tonnát ért el.

Korábban Viktor Zubkov csak havi monitorozással aktualizálta információit. Emellett sem az első miniszterelnök-helyettes, sem más kormányzati tisztviselők nem véleményezték a kormánynak azon tavalyi ígéretét, amely szerint a gátló vámok bevezetésével kell korlátozni az exportot.

2011 októberében Viktor Zubkov azt mondta, hogy utasítást adott a Mezőgazdasági Minisztériumnak arra, hogy a Gazdasági Minisztériummal együttműködve november 1-ig készítse el és terjessze elő a kormány elé a gabonaexportálás terén bevezetendő gátló vámokról szóló rendeletervezetet, amely akkor lépne hatályba, amikor a gabonának 2011. július 1-jétől 2012. június 30-áig kivitt teljes exportmennyisége a 24 millió tonnát meghaladja. Ugyanakkor a Fehér Házban a védelmi vámok bevezetését megalapozó másik szempontot is említették: ezekre a vámokra akkor kerülne sor, amikor a harmad osztályú búza ára a hazai piac számára meghatározott maximális árat — 6500 rubelt tonnánként – túllépi. Az orosz Fehér Ház véleménye szerint a védelmi vámoknak egy puhább intézkedésként ki kell váltania a gabonapiac állami szabályozásának szigorúbb módszerét, a gabonaexportra elrendelt embargót, amely a 2010-ben bekövetkezett aszály után került bevezetésre. Akkor az exportőrök a tavalyi termésből nem több mint 4 millió tonnát tudtak kivinni külföldre.

Azonban Viktor Zubkov utasítása szóbeli maradt, a Mezőgazdasági Minisztériumban közölték, hogy egy ilyen rendeletervezet elkészítésére szóló írásbeli utasítást nem kaptak a Fehér Házból, sőt – amennyire ismert a minisztérium illetékes főosztályán „az exportot korlátozó maximális "küszöb" számadatok meg fognak változni, és ezt a döntést éppen a kormány hozza majd meg."

Az első miniszterelnök-helyettes 2010 októberében elhangzott, az orosz gabonapiacra alkalmazandó változó kiviteli vámokat szabályozó mechanizmus bevezetéséről szóló nyilatkozata a gabonaárak ugrásszerű emelkedését vonta maga után a Chicago Mercantile Exchange-n, ahol 8,8%-ra (akár tonnánként 240 dollárra) nőtt egy üzletkötési időszak során annak ellenére, hogy a szakértők biztosítottak arról, hogy technikai okok miatt az Oroszországi Föderáció képtelen lesz 24 millió tonna gabona exportálására. 2012 januárjában a Chicago Mercantile Exchange újra árnövekedést rögzített a gabonaárakban - január 24-én tonnánként akár \$ 232,8. Mint a "Szovekon" elemzési központ rámutatott, "az utóbbi időben az árak erősödésének fő hajtóerejévé – főleg a tavaszi szerződések tekintetében – olyan pletykák válnak, hogy Oroszország és Argentína gabonaexportjának jövőbeli korlátozásai lehetségesek." A "Szovekon"

jelentésében megjegyzik, hogy "a kiviteli korlátozások lehetséges bevezetésének határidejét Oroszországban már nyilvánosságra hozzák a nyugati kereskedők, a nyilvánosságra hozatalban egyesek márciusra jelölik, a mások pedig áprilisban várják."

Viszont január 23-án a Nemzeti Gabonatermelői Unió a gabonaárak növekedését regisztrálta az exportra-orientált Déli és Észak-Kaukázusi Szövetségi Kerületben. Ott a 3. osztályú búza ára tonnánként 6.550 rubelt ért el egy hét alatt, tehát a növekedés 150 rubel volt és így azt a 6.500 rubelnyi küszöbértéket már túllépte, amelyet tavaly októberben Viktor Zubkov a vámok kivetésének kritériumának nevezett meg. A más megyékben tapasztalt gabonaárak emelkedése eddig nem bizonyult olyan nagynak, de ez természetesen a régióknak Novorosszijszki tengeri kikötőtől levő távolságától függ. A Nemzeti Gabonatermelői Unió adatai szerint a Volgamenti Szövetségi Körzetben a 3. osztályú búza ára 5.750 rubel tonnánként, az Uráli Szövetségi Körzetben pedig 4.350 rubel tonnánként. A Rosszstat (Oroszországi Központi Statisztikai Hivatal) szerint a mezőgazdasági vállalkozásokban felhalmozott gabonakészletek január elején a Déli Szövetségi Körzetben máris 40%-kkal alacsonyabbak lettek, mint az előző évben. Ugyanakkor a Rosszstat szerint az Urálban és Szibériában a búzatartalékok növekedtek is az előző évhez képest. Pont az Urálból és Szibériából ebben az évben vált körülményessé az exportálás a magas vasúti szállítási árak és a szállítókocsik hiánya miatt.

A "Szovekon" központ véleménye szerint a kiviteli korlátozásokat érintő kormányzati intézkedésekkel kapcsolatos bizonytalanság volt a legfontosabb tényezője a Dél-Oroszországban januárban bekövetkezett gabonaárak növekedésének. "Mindez egyáltalán nem azért van, mert a déli régiókban fogynak a gabonakészletek. Van gabona, de keleten tárolják. Annak érdekében, hogy elszállítsák a kikötőbe, időre és határozottságra van szükség. Az utóbbi viszont éppen hiányzik, ezért fokozódik a feszültség. Meg kell vásárolni a növekvő árakon azt, ami a legközelebb található"-nyilatkozták a központ szakértői.

Kiss Szilárd
I.o. Tanácsos
Agrárattasé
Moszkva
Tel. +7(985)3641453
email: SzKiss@mfa.gov.hu